

С.Л. Юрченко, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

М.Б. Колеснікова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

С.В. Журавльов, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СТАН РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ І ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активним впровадженням інноваційних проєктів, для здійснення яких необхідні висококваліфіковані фахівці. За цих умов особливо зростає роль закладів вищої освіти та якості надання освітніх послуг.

Ринкові відносини висувають нові вимоги до кількості та якості випускників, до приведення структури підготовки кадрів у відповідність потребам ринку праці. Заклади вищої освіти в основному орієнтуються на попит споживачів освітніх послуг, що призводить, з одного боку, до зростання кількісних і зниження якісних показників підготовки фахівців, перенасичення ринку праці фахівцями «модних» професій, а з іншого – до зростання рівня безробіття серед випускників навчальних закладів або їх масового відтоку за кордон.

Розбіжність рейтингу популярності спеціальностей із розподілом гарантованого працевлаштування призводить до того, що абітурієнти під час обрання навчального закладу практично не враховують фактор подальшого працевлаштування. Через відсутність науково обґрунтованих потреб у фахівцях конкретних спеціальностей їх попит є невизначеним. Така неузгодженість освітніх послуг і ринку праці призводить до незбалансованості попиту і пропозиції: надлишкова пропозиція одних професій та нестача інших.

Розбалансованість ринку праці значною мірою зумовлена відсутністю системної взаємодії між зацікавленими сторонами – органами державного управління, системою професійної освіти, роботодавцями та працівниками. Слід також відзначити слабкий зв'язок закладів освіти з потенційними роботодавцями своїх випускників.

Зацікавленість роботодавця, який є непрямим споживачем освітніх послуг, повинна, перш за все, впливати на підготовку фахівців, оскільки саме від нього залежить їх подальше працевлаштування. Однак сьогодні роботодавець є досить пасивним і фактично не бере участі в замовленні спеціалістів та підвищенні якості освітніх послуг, що, безумовно, впливає на обмежене врахування його потреб та інтересів при підготовці фахівців.

У зв'язку з вищезазначеним є необхідність у регулюванні основних партнерів у сфері освіти шляхом створення ефективного механізму управління якістю освітніх послуг (рис.).

Рис. Інструменти економічного механізму управління якістю освітніх послуг

Проведений аналіз стану ринку освітніх послуг та праці показав, що механізм їх взаємодії досить тісний та базується на партнерстві всіх зацікавлених сторін; має множину способів і методів, які за умови ефективного використання можуть сприяти розв'язанню проблеми неузгодженості кваліфікацій з потребами ринку праці, досягнення певного балансу.

Прикладом ефективної та результативної взаємодії «освіта – бізнес» є співробітництво кафедри технології харчування та групи «Тайфун» (м. Харків), яка є філією кафедри. На її базі студенти мають можливість проходити практику, відпрацьовувати технології, які розроблено, в лабораторних та виробничих умовах. Випускники кафедри обіймають посади інженерів-технологів на виробництві та департаменті розробок, головних технологів, керівників лабораторій та майстрів виробництва.

Підводячи підсумок, можна зазначити, що тісна взаємодія ринку праці та вищої освіти в умовах трансформації ринкової економіки є важливим напрямом змін і тенденцій освітнього простору, розширення доступу до навчання і вибору професії, формування людського капіталу як основи ефективного економічного і соціального розвитку країни.